

28/08/2020

Patriarhul: Academicianul Emilian Popescu - un dascăl al credinței creștine ortodoxe și al culturii românești

Cuvântul transmis de Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, la slujba de înmormântare a domnului academician Emilian Popescu, Biserica Parohiei „Sfânta Vineri” – Drumul Taberei, București, vineri, 28 august 2020:

Academicianul Emilian Popescu - un dascăl al credinței creștine ortodoxe și al culturii românești

Cu adâncă durere în suflet, am aflat vestea trecerii din această viață a Domnului Acad. Prof. Dr. Emilian Popescu, un dascăl al credinței creștine-ortodoxe și al culturii românești, un mare dar al lui Dumnezeu pentru Biserica Ortodoxă Română.

Alături de profesorii Teodor M. Popescu, Alexandru Elian, Virgil Cândea, Domnul Emilian Popescu reprezintă laicatul ortodox român statornic în credință și deschis spre universalitate, pentru care știința academică și spiritualitatea eclezială se împletesc într-o cunună de lumină a lucrării de promovare în societate a valorilor eterne ale Evangheliei iubirii lui Hristos.

Domnul Emilian Popescu s-a născut la data de 20 februarie 1928 în localitatea Orlești, județul Vâlcea, fiind unul dintre cei șapte copii ai Anei și ai lui Gheorghe Popescu, cântăreț bisericesc. După studiile din localitatea natală, între anii 1940-1947 a urmat cursurile Seminarului Teologic „Sfântul Nicolae” din Râmnicu Vâlcea, ale Facultății de Teologie a Universității din București (1947-1948), finalizate la Institutul Teologic de Grad Universitar din București (1953-1955). A susținut teza de licență în teologie despre Sfântul Grigorie Palama, alcătuită sub îndrumarea Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae. Între anii 1948-1952 a urmat cursurile de limbi clasice ale Facultății de Filologie din București. În anul 1970 a obținut titlul de „Doctor în Istorie”, beneficiind de o bursă de specializare la Berlin (1970). În perioada următoare (1971-1973), a obținut o bursă de cercetare din partea Fundației „Alexander von Humboldt” în centrele universitare din Bonn, Köln și München. De asemenea, între anii 1973-1986, a beneficiat de stagii de documentare la Lyon, Paris și Washington, DC.

Între anii 1956-1978 a fost cercetător principal la Institutul de Arheologie al Academiei Române, iar între 1978 și 2001 profesor de bizantinologie la Institutul Teologic Universitar din București, azi Facultatea de Teologie Ortodoxă Justinian Patriarhul din București, în această calitate fiind și conducător de doctorat la disciplina căreia i-a consacrat întreaga sa activitate: Istoria și Spiritualitatea Bizanțului. La solicitarea noastră ca Mitropolit al Moldovei și Bucovinei, după momentul istoric al reînființării Facultății de Teologie „Dumitru Stăniloae” din Iași, a predat și la această Facultate (1990-2009), contribuind alături de alți profesori la creșterea rapidă a prestigiului noii instituții.

Pentru meritele sale, a primit diverse funcții onorifice, dintre care amintim:

Membru corespondent al Institutului Arheologic German;

- Membru al Biroului Comisiei Internaționale de Istorie Ecclesiastică Comparată;
- Membru al Asociației Internaționale de Patrologie;
- Membru al Centrului de Studii Bizantine „Dumbarton Oaks” din Washington, DC;
- Vicepreședinte al Asociației Internaționale de Studii Bizantine;
- Președinte al Comisiei naționale de Istorie Ecclesiastică (din 2000);
- Membru de onoare al Academiei Române (din 2006);
- Vicepreședinte al Comisiei Patristice a Patriarhiei Române (din 2009);
- Membru în Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Bucureștilor;
- Membru în Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Iașilor;
- Membru în Consiliul Național Bisericesc;

- Membru în Adunarea Națională Bisericească.

Personalitate marcantă a teologiei românești și a Bisericii Ortodoxe Române, Domnul Emilian Popescu s-a remarcat prin cercetarea și evidențierea documentelor care atestă apostolicitatea creștinismului românesc, ca urmare a predicării Evangheliei lui Hristos de către Sfinții Apostoli Andrei și Filip în provincia romană Scythia Minor (Dobrogea).

Demn de remarcat este și faptul că a fost un bun cunoscător al limbilor clasice, dar și al mai multor limbi moderne, o parte din studiile Domniei Sale fiind publicate în limbile germană, engleză și franceză. Această competență lingvistică a condus la publicarea și receptarea operei sale în spațiile germanofon, anglofon și francofon. A participat la congrese și simpozioane internaționale de epigrafie și istorie.

Deși toate lucrările sale au o certă valoare științifică, amintim doar câteva dintre acestea, pentru a surprinde universul preocupărilor sale academice: Inscripțiile grecești și latine din secolele IV-XIII, descoperite în România, București, 1976 (distins cu premiul Vasile Pârvan al Academiei Române pe anul 1978); *Christianitas Daco-romana, Florilegium studiorum*, Editura Academiei Române, București, 1994; Titulatura și distincțiile onorifice acordate de Patriarhia Constantinopolului mitropoliților Țării Românești (secolele XIV-XVIII), Editura Basilica, București, 2010; *Crucea și Răstignirea Mântuitorului Iisus Hristos în creștinismul timpuriu*, Editura Basilica, București, 2016; *Studii de istorie și de spiritualitate creștină*, Editura Basilica și Editura Academiei Române, București, vol. I-III, 2018 și vol. IV, 2019, vol. V, 2020.

Datorită studiilor sale multiple și valoroase privind istoria și cultura poporului român, a fost recunoscut drept un expert în domeniul istoriei, arheologiei și epigrafiei antice și creștine, precum și al spiritualității bizantine. De aceea, pentru ampla sa operă științifică și pentru multele sale merite în promovarea culturii și spiritualității românești, în anul 2004 a fost decorat de Președintele României cu Ordinul Meritul Cultural în grad de Ofițer, Categoria G - „Culte”, iar Academia Română l-a ales membru de onoare al ei, în anul 2006, bucurându-se de un respect deosebit din partea comunității academice din România.

După întronizarea noastră ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, a răspuns cu evlavie, responsabilitate și promptitudine, solicitărilor Patriarhiei Române de a coordona unele lucrări fundamentale pentru teologia ortodoxă românească actuală. Pe baza propunerilor sale și ale regretatului Profesor Dr. Dan Slușanschi, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât, în ședința de lucru din data de 23 ianuarie 2008, reînființarea Colecției Părinți și Scriitori Bisericești (PSB), iar Noua

Comisie Patristică a Patriarhiei Române, având ca vicepreședinte pe Domnul Emilian Popescu, a publicat o nouă serie de volume din lucrările Sfinților Părinți ai Bisericii.

În semn de apreciere și recunoștință pentru activitatea sa deosebită, i-am conferit Ordinul „Crucea Patriarhală”, în data de 28 octombrie 2009, și Ordinul „Sfântul Apostol Andrei, Ocrotitorul României”, în data de 24 aprilie 2018, iar în anul 2019 Ordinul „Sfinții Împărați Constantin și Elena”.

În mod deosebit, am apreciat, de-a lungul timpului, trei mari calități ale Domniei Sale și anume: rigoarea științifică-academică, spiritualitatea liturgică ortodoxă și preocuparea pentru viitorul Bisericii noastre.

1. Rigoarea științifică-academică. Opera sa științifică evidențiază istoria originilor poporului român, cultura și spiritualitatea unei populații daco-romane creștinate, începând mai ales cu ținutul Dobrogei. În acest sens, s-a remarcat prin cercetarea și evidențierea documentelor care atestă apostolicitatea creștinismului românesc prin predica directă a Sfinților Apostoli Andrei și Filip în secolul I, pe teritoriul României de azi. Multiplele comunicări științifice despre creștinismul românesc din primul mileniu, făcute în țară și străinătate, chiar în timpul epocii de dictatură comunistă, erau în același timp și multiple mărturii misionare într-o societate secularizată și chiar ostilă credinței.

Ne aducem aminte cu recunoștință cum, în anul 1996, cu multă competență, convingere și zel misionar Domnia Sa a vorbit la radio și televiziune despre prezența și lucrarea Sfântului Apostol Andrei pe teritoriul Dobrogei de azi. Reamintim că în anul 1996 a fost adus din Patras (Grecia) la Iași și la Galați, pentru o săptămână, capul Sfântului Apostol Andrei, proclamat ulterior „Ocrotitorul României” de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

De asemenea, Domnul Emilian Popescu a adus o contribuție deosebită la cunoașterea istoriei și spiritualității poporului român și prin evidențierea documentelor referitoare la activitatea Sfinților Împărați Constantin și Elena, precum și la legătura lor cu teritoriul țării noastre: podul construit peste Dunăre (2,5 km), recucerirea Daciei, victoria asupra goților, misionarii trimiși în Dacia, bisericile construite la nord de Dunăre etc.).

2. Spiritualitatea liturgică intensă. Din smerenie și teamă sfântă față de sublimitatea și responsabilitatea Tainei Preoției, Domnul Emilian Popescu nu a acceptat să fie hirotonit preot, dar a avut o conștiință slujitoare baptismală, aceea a preoției universale a credincioșilor fervenți rugători și statornici iubitori de Hristos și de Biserică, pe care o întâlnim de-a lungul istoriei la marii ctitori de biserici, de

cultură creștină și de instituții filantropice. Domnul Emilian Popescu participa activ la Sfânta Liturghie din parohie în fiecare duminică și sărbătoare, uneori citea apostolul sau cânta la strună, era membru în consiliul parohial, susținea spiritual și financiar activitatea parohiei, respecta cu strictețe postul și rânduielile Bisericii privind împărtășirea euharistică.

Desigur, o notă în plus la onestitatea, verticalitatea și seriozitatea academică ale Domnului Profesor a fost dobândită prin studiile sale din Germania și Franța, unde a avut profesori competenți și exigenți. În plus la asceza și evlavia liturgică a Domnului Emilian Popescu s-a adăugat și prin studiul spiritualității patristice și filocalice.

Toate aceste frumoase îmbinări între știință și spiritualitate au făcut să rodească, frumos și folositor, o conștiință eclesială misionară pe care a arătat-o în orice împrejurare: la catedră, la televiziune, la radio și mai ales la întrunirile Frăției Ortodoxe pentru care a pus mult suflet. În ultimele două decenii a susținut în mod constant construirea Bisericii „Sfânta Vineri-Drumul Taberei”, fiind ctitor, episcop, sfătuitor și sprijinitor de nădejde al parohiei în momente dificile.

3. Preocuparea pentru viitorul Bisericii noastre, prin formarea teologică a unui număr impresionant de studenți, masteranzi și doctoranzi. Domnul Emilian Popescu a avut marele dar de a se bucura de orice rodire frumoasă a darurilor Sfântului Duh în Biserică, în eparhii, în școlile teologice, în parohii sau mănăstiri, în asociații laice ortodoxe, precum și în instituții de cultură românești. Se bucura când forma studenți, doctoranzi și preoți misionari buni, când dăruia cărți unor biblioteci și ajuta discret persoane nevoiașe.

Sunt foarte cunoscute grija și preocuparea Domniei Sale pentru formarea ucenicilor. Unora le-a îndrumat tezele de licență, continuând să-i coordoneze la cursurile de doctorat, altora le-a înlesnit obținerea de burse în străinătate, pe alții i-a însoțit, împreună cu distinsa soție Maria Lizeta, la Taina Cununiei, ca nași de cununie, altora le-a botezat copiii, fiind naș de botez, tuturor le-a călăuzit formarea didactică sau sacerdotală, cu responsabilitate și dragoste, ca un adevărat părinte.

Întristată adunare,

Firea harnică și ordonată a Domnului Profesor Emilian Popescu, evlavia credinței sale statornice, cultura muncii sale oneste, educația primită în familie, studiile teologice temeinice, experiența academică din străinătate armonios altoită pe moștenirea academică românească, l-au impus în ochii tuturor ca fiind un profesor universitar de vocație care a cultivat și a făcut roditor darul iubirii constante față de Biserică, istoria și cultura poporului român, pe care le-a slujit cu credință vie și cu o competență academică demne de toată prețuirea. Adresăm părintesc cuvânt de

consolare soției și rudelor, precum și colegilor, ucenicilor și tuturor celor întristați de plecarea dintre noi a Domnului Acad. Prof. Univ. Dr. Emilian Popescu.

Ne rugăm Domnului Iisus Hristos Cel înviat să odihnească sufletul său împreună cu dreptii în lumina, pacea și iubirea Preasfintei Treimi!

Veșnica lui pomenire din neam în neam!

Cu părintești condoleanțe și binecuvântări pentru familia îndurerată și pentru toți cei îndoliați,

† Daniel

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Foto credit: Basilica.ro

Basilica.ro